

**Marta Ciesielka, Agata Osmenda,
Renata Staśko**

Blog w kształceniu technicznym

Edukacja - Technika - Informatyka nr 4(18), 158-163

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

MARTA CIESIELKA¹, AGATA OSMENDA²,
RENATA STAŚKO³

Blog w kształceniu technicznym

Blog in technical education

¹ Doktor inżynier, AGH Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej, Polska

² Magister inżynier, AGH Akademia Górniczo-Hutnicza im. Stanisława Staszica w Krakowie, Wydział Inżynierii Metali i Informatyki Przemysłowej, Polska, Polska

³ Doktor, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Polska

Streszczenie

W artykule zaprezentowano wyniki badań zastosowania blogów w kształceniu technicznym. Przedstawiono analizę porównawczą blogów do zajęć technicznych, opinie nauczycieli blogujących oraz uczniów korzystających i niekorzystających z blogów.

Słowa kluczowe: blog, blogosfera, technologia informacyjna, edukacja techniczna.

Abstract

The article presents the results of blogs' application in technical education. Comparative analysis of blogs for technical education and opinions of blogging teachers as well as pupils using and not using blogs were presented.

Key words: blog, blogosphere, information technology, technical education.

Wstęp

Rozwijająca się technologia informacyjno-komunikacyjna (TIK) stwarza coraz to nowe możliwości, a współcześni uczniowie nie wyobrażają sobie życia bez używania tego typu technologii [Hojnacki 2013]. Dlatego też narzędzia TIK coraz częściej stosowane są w edukacji, a niesamowicie szybki postęp wymaga ciągłego rozwoju w tym zakresie, zarówno w warstwie technologii, jak i dydaktyki [Krauz 2008; Kandzia 2009; Walat 2013].

Wraz z rozwojem internetu pojawiają się nowe jego funkcje, narzędzia i obszary stosowania. Wśród nich są się blogi, a więc strony internetowe z chronologicznie posortowanymi wpisami, spełniające początkowo funkcję internetowego pamiętnika lub dziennika. Przyjmuje się, że pierwszy blog powstał w 1997 r. Pod koniec

2005 r. na świecie było około 17 milionów blogerów, a liczba blogów podwajała się co 5 miesięcy. Codziennie powstawało ok. 70 tysięcy nowych blogów, na których zamieszczano około miliona wpisów. W Polsce działało ok. 700 tysięcy blogów, najczęściej mających formę internetowego pamiętnika [Olszański 2006: 34]. Obecnie najliczniejszą kategorią tematyczną w Polsce są blogi kulinarne (22%), zaraz za nimi znajdują się blogi dotyczące urody, lifestyle'u, kultury i sztuki, rodziny, mody i handmade [Badanie Polska 2014: 5]. Współczesne blogi przyjmują różne formy, począwszy od tradycyjnych, przez wideoblogi, fotoblogi, audioblogi, linklogi, aż po blogi bardzo syntetyczne w formie, zwane mikroblogami [Nie bój się... 2013]. Różnią się one również pod względem treści i zastosowania.

Coraz częściej blogi znajdują zastosowanie w edukacji, pełniąc różne funkcje. Mogą być medium komunikacyjnym między nauczycielem a uczniami, mogą integrować społeczność uczniowską, pełnić funkcję wspomagającą w nauczaniu. Mogą też być dla nauczyciela okazją do poznania uczniów [Polcyn-Matuszewska 2014]. W literaturze wymieniane są też inne funkcje blogów. Według B. Yana i in. [Yan 2010] blogi edukacyjne mają znaczący wpływ na rozwój zawodowy blogującego nauczyciela, kształcą umiejętność samodzielnego uczenia się uczniów, wpływają na kształt treści nauczania oraz umożliwiają dzielenie się opracowanymi zasobami. Ponadto przyczyniają się do tworzenia swego rodzaju środowiska nauczycieli danego przedmiotu, a tym samym wpływają na kulturę uczenia w danym obszarze.

Wiele blogów porusza tematy z zakresu techniki, a w szczególności nowoczesnych technologii, jednak zastosowanie bloga w kształceniu technicznym jak na razie jest rzadkością i warto temu zjawisku uważnie się przyjrzeć.

1. Badania własne

Celem badań było ustalenie, czy blogi są stosowane w nauczaniu techniki i w jaki sposób jest to prowadzone oraz jakie funkcje spełniają blogi w tego typu kształceniu. Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą istniejących blogów, określając ich wady i zalety, a także obszary i cele stosowania. Kolejnym etapem były badania ankietowe nauczycieli i uczniów w zakresie stosowania blogów w kształceniu technicznym.

1.1. Analiza blogów

Blogi z zajęć technicznych są blogami specjalistycznymi, a ich liczba nie przekracza kilkunastu (blogi polskojęzyczne). Część z blogów technicznych jest nieaktywna, stąd też do analizy porównawczej przyjęto tylko blogi o względnie aktualnych treściach. Wybrano prowadzone przez nauczycieli, jak i przez uczniów – tabela 1.

Blogi uczniowskie służą przede wszystkim do prezentowania prac. Dzięki takiemu rozwiązaniu uczniowie mogą publikować zdjęcia swoich prac i oglądać

prace kolegów. Ponadto mają możliwość zamieszczania komentarzy, co czyni blog swego rodzaju obszarem dyskusji. Na jednym z blogów uczniowie zamieszczają też informacje organizacyjne dotyczące lekcji techniki.

Podobnie jak blogi uczniowskie, blogi prowadzone przez nauczycieli techniki również zawierają galerie prac uczniów i informacje organizacyjne. Niektóre blogi zawierają repozytorium materiałów do lekcji, z których uczniowie mogą skorzystać. Niektóre blogi w zamyśle autorów mają stanowić swoistego rodzaju miejsce poszerzania wiedzy – zawierają szereg linków do stron internetowych z ciekawostkami i dodatkowymi materiałami, nie tylko z zakresu techniki. Większość blogujących nauczycieli traktuje blog jako sposób na sprawne kontaktowanie się z uczniami. Dlatego też nauczyciele zamieszczają na nich informacje z zajęć. Jednocześnie nie wszystkie blogi nauczycielskie dopuszczają pisanie komentarzy. Stąd zakładana komunikacja nauczyciel–uczeń jest tylko jednostronna. Często blogi z techniki prezentują też treści z innych obszarów, na przykład z zakresu informatyki.

Tabela 1. Zestawienie funkcjonalności analizowanych blogów technicznych

Tytuł bloga	Autor	Galeria	Repozytorium	Dodatkowe informacje/linki	Informacje z zajęć	Komentarze	Inne	Adres
Mój Wojbórz	Uczniowie	+	-	-	+	+	• posty z innych przedmiotów	http://mojwojborz.blogspot.com/2014/01/zajecia-techniczne-w-klasie-5.html
Blog z zajęć klasy II		+	-	-	-	+	-	http://ngtechniczne.blogg.pl
Handmade Pielgrzymowickie rękodzieło	Nauczyciel	+	-	-	+	+	• kontakt z innymi nauczycielami	http://handmade-pielgrzymowice.blogspot.com
Lekcje z techniki		-	+	+	+	-	-	http://www.lekcjeztechniki.cba.pl
Plastyka i zajęcia techniczne		+	+	+	-	-	• notatki z zajęć • łączy dwa przedmioty	http://technikaplastyka.blogspot.com
Tik tu i tam		+	-	-	+	+	• posty o innej tematyce niż technika	http://blogiceo.nq.pl/nauczycielkaticzkim

Źródło: [Osmenda 2015].

1.2. Badania ankietowe

Badaniem ankietowym objęto zarówno uczniów, których nauczyciele prowadzą blogi do zajęć technicznych (52 osoby), jak również tych, którzy nie korzystają z tego typu blogów (128 osób). Ponadto wśród nauczycieli prowadzących bloga z zajęć technicznych zostały przeprowadzone wywiady w formie ankiety.

1.2.1. Opinie uczniów

Badania ankietowe uczniów przeprowadzono w dwóch etapach. Celem pierwszego było ustalenie, na ile znana jest uczniom koncepcja bloga i jak odnoszą się do jej stosowania, w szczególności w nauczaniu zajęć technicznych. W drugim etapie ankietę skierowano do uczniów, którzy mają możliwość korzystania z bloga, gdyż ich nauczyciel zajęć technicznych prowadzi takiego bloga dla nich.

Większość uczniów deklaruje, że internet wykorzystuje do rozrywki (76%) i kontaktu ze znajomymi (64%). Na kolejnych miejscach znajduje się wyszukiwanie informacji (54%) i nauka (51%). W większości z internetu korzystają 1–2 godziny (35%) lub 3–4 godziny (28%). Jako główną przeszkodę w korzystaniu z internetu uczniowie podali brak czasu (53%). Tylko 18% uczniów wskazało na brak dostępu do internetu lub ograniczenia ze strony rodziców (8%). Można więc wnioskować, że uczniowie nie mają problemów w dostępie do sieci.

Uczniowie znają pojęcie bloga (72%), jednak zwykle nie korzystają z tego rozwiązania – 48% nigdy nie korzysta z bloga, a 30% robi bardzo rzadko. Jeśli czytują blogi, to dotyczące ich zainteresowań lub hobby (52%), w celach rozrywkowych (27%) lub do nauki (20%). Nie są zainteresowani korzystaniem z bloga do zajęć technicznych. Tylko 9% uczniów deklaruje, że korzystałoby z bloga, gdyby ich nauczyciel zajęć technicznych prowadził takowy – 48% uczniów było trudno powiedzieć, a 43% podało, że nie korzystałoby z takiego bloga.

Powodem negatywnego nastawienia uczniów do blogów jest przede wszystkim preferowanie przez nich portali społecznościowych (58%). Twierdzą oni ponadto, że tematyka blogów ich nie interesuje (21%), a także, że blogi nie zawierają interesujących informacji (17%).

Zdecydowanie inne jest nastawienie uczniów, których nauczyciel zajęć technicznych prowadzi dla nich bloga. Większość uczniów (77%) deklaruje, że korzysta z niego. Blog służy im przede wszystkim jako uzupełnienie lekcji (58%), do odrabiania zadania domowego lub dodatkowych zadań (48%) czy przygotowania do sprawdzianu (37%). Uczniowie, których nauczyciel techniki nie prowadzi bloga, nie widzieli w ogóle takich możliwości w tym narzędziu, np. tylko 8% uczniów widziało możliwość uzupełnienia lekcji informacjami z bloga.

Uczniowie dość często korzystają z bloga do zajęć technicznych – 47% korzysta 1 lub 2 razy w tygodniu. Oceniają oni, że w sposób dobry (37%) lub bardzo dobry (50%) blog pomaga im przygotować się do zajęć. Informacje na blogu nauczyciela oceniają jako przydatne (45%) lub bardzo przydatne (45%). Do pozytywnych stron bloga zaliczają to, że mogą przygotować się do zajęć (65%), znajdują tam wskazówki od nauczyciela (52%), ciekawe pomysły (37%) oraz to, że uczniowie mogą pokazać rodzicom swoje prace (25%). Większość uczniów (67%) nie znajduje negatywnych stron bloga do zajęć technicznych, a jako naj-

większą wadę (12%) uczniowie wskazują brak informacji zwrotnej w postaci dodatkowych wskazówek czy rady od nauczyciela podczas rozwiązywania zadań. Uczniowie uważają (96%), że blog prowadzony przez nauczyciela zajęć technicznych poszerza ich wiedzę przede wszystkim dlatego, że jest napisany prostym językiem, co pozwala łatwo i szybko zrozumieć materiał (71%), są na nim ciekawostki techniczne (53%), zawiera odnośniki do innych stron (47%) oraz informacje, których nigdzie indziej nie znajdują (34%).

Dodatkową wartością stosowania bloga w nauczaniu jest sposób korzystania z internetu przez uczniów. Badania ujawniły różnice w sposobie korzystania z internetu pomiędzy uczniami, dla których nauczyciel prowadzi bloga, a pozostałymi uczniami. Uczniowie korzystający z nauczycielskiego bloga deklarują, że rzadziej wykorzystują internet do rozrywki (62%, pozostali uczniowie 82%), a częściej do wyszukiwania informacji (67%, pozostali uczniowie 48%) i kontaktów ze znajomymi (72%, pozostali uczniowie 60%). Prawdopodobnie jedyną przyczyną takiego stanu rzeczy nie jest tylko prowadzenie bloga przez nauczyciela, ale taka aktywność pedagoga z pewnością przyczynia się do kształcenia u uczniów kultury korzystania z internetu.

1.2.2. Opinie nauczycieli

Nauczyciele deklarowali różne powody utworzenia bloga z zajęć technicznych. Przede wszystkim w założeniu miał on służyć poszerzeniu zakresu materiału i uzupełnieniu lekcji, ponadto miał zapewnić kontakt z uczniami i zainteresować ich przedmiotem. W większości jednak nauczyciele tworzyli bloga, by prezentować prace uczniów rodzicom, pozostałym uczniom oraz dzielić się pomysłami z innymi nauczycielami, co wydaje się zrozumiałe z racji wytwórczego charakteru zajęć. Wśród korzyści z prowadzenia bloga nauczyciele wskazywali przede wszystkim ułatwienie i zintensyfikowanie kontaktu z uczniami, co przekłada się ich zdaniem na większe zaangażowanie uczniów w lekcje techniki. Jako niekorzystną stronę prowadzenia bloga wskazywali tylko konieczność poświęcenia znacznej ilości czasu (często prywatnego).

Zdaniem nauczycieli wykorzystanie bloga sprawia, że uczniowie są bardziej zainteresowani lekcją techniki, a także mogą realizować zadania techniczne poza lekcjami. Ponadto blog poszerza wiedzę uczniów i ułatwia jej utrwalenie. Zdaniem nauczycieli uczniowie korzystają z bloga, aby uzupełnić materiał z zajęć, przypomnieć sobie, co było na lekcji, przygotować się do kartkówki, sprawdzianu oraz by wykonać dodatkowe zadania. Dzięki umieszczonym na blogu zdjęciom prac mają możliwość pokazać rodzicom, co robili na zajęciach. Jednak wśród blogujących nauczycieli pojawiły się opinie, że forma bloga nie jest przyjazna dla uczniów, gdyż wolą oni korzystać z innych podobnych form komunikacji w internecie (np. Facebooka).

Podsumowanie i wnioski

Przeprowadzone badania pokazują znaczny potencjał edukacyjny bloga. Niestety, możliwości, jakie daje to rozwiązanie, są kompletnie niezauważane przez uczniów, których nauczyciele nie prowadzą blogów. Odrzucają oni w większości korzystanie z bloga, jaki prowadziłby ich nauczyciel zajęć technicznych. Zupełnie inne jest nastawienie uczniów, którzy mają możliwość korzystania z takiego bloga. W znaczącej większości czytają go, a materiały tam zamieszczone oceniają jako przydatne lub bardzo przydatne. Wśród powodów tworzenia bloga do zajęć technicznych blogujący nauczyciele wskazywali na chęć zainteresowania uczniów przedmiotem, a także na potrzebę dodatkowego kontaktu nauczyciela z uczniami, wykraczającą poza czas zajęć szkolnych.

Blogi wykorzystywane są do uzupełniania treści lekcji, są pomocne w odrabianiu zadań i przygotowaniu do sprawdzianów. Stanowią one również platformę, na której prezentowane są prace uczniów.

Zarówno nauczyciele blogujący, jak i uczniowie korzystający z blogów wskazują na liczne zalety tego rozwiązania i nieliczne wady. Widać, że sama idea tworzenia tego typu opracowań sprawdza się w praktyce edukacyjnej. Nie bez znaczenia jest pozytywny przykład aktywności w sieci, jaki daje nauczyciel uczniom, a tym samym kształtowanie kultury korzystania z zasobów sieci.

Na uwagę zasługują sugestie zarówno nauczycieli blogujących, jak i uczniów dotyczące zmiany narzędzia i przeniesienia tego typu aktywności do portalu społecznościowego (np. Facebooka), który jest częściej wykorzystywany przez uczniów.

Literatura

- Badanie Polska Blogosfera 2014* (2014), <http://zblogowani.pl/strona/raport-polska-blogosfera-2014>.
- Hojnacki L. (2013), *Cyfrowych tubylców trzeba uczyć inaczej. Dlaczego i jak – wprowadzenie* [w:] *Wychowanie i kształcenie w erze cyfrowej*, red. P. Plichta, J. Pyżalski, Łódź.
- Kandzia J. (2009), *Media cyfrowe w edukacji* [w:] *Ku dobrej szkole. Nauczyciele. Technologie kształcenia*, red. C. Plewka, Szczecin.
- Krauz A. (2008), *Edukacja w XXI wieku – Szkoła Przyszłości otwarta na świat* [w:] *Technické vzdelávanie ako súčasť všeobecneho vzdelávania*, red. M. Duris, Veľká Lomnica.
- Nie bój się bloga. Jak wykorzystywać blog w edukacji?* (2013), red. G. Stunża, P. Peszko, Gdańsk.
- Olszański L. (2006), *Dziennikarstwo internetowe*, Warszawa.
- Osmenda A. (2015), Praca dyplomowa, Kraków.
- Polcyn-Matuszewska S.M. (2014), *Nowe wykorzystanie blogów internetowych. Ewolucja w stronę funkcji dydaktycznej*, „Kultura – Społeczeństwo – Edukacja” nr 2(6).
- Walat W. (2013), *Przemiany edukacji pod wpływem technologii informacyjno-komunikacyjnych*, „Dydaktyka Informatyki” nr 8.
- Yan B., Min X., Ruan L. (2010), *Educational Blog and Its Impact on Education*, Guangzhou.